

## A költő XXI. századi szerepe és feladatai\*

Azt gondolhatnánk, hogy a XIX. századi költészet, a romantika kivételes korszak volt az irodalom történetében. Akkor alkották meg a küldetés fogalmát. A küldetésnek a költő a hordozója, és – alkotásaival és személyiségével – ő juttatja kifejezésre. A cselekvések motorja az ember szabadságának és a másik ember szeretetének eszméjét védelmező szellem lett, valamint a korabeli – akkor még természetes, mert az emberiség természetes jogaival megegyező – liberális eszme, amely a társadalmi szolidaritást, az elnyomott népek függetlenségét, sőt, az általános emberi szolidaritást védte, jóllehet akkor még inkább csak az európai kontinensre szorítkozva. A költő esetében ez azt jelentette, hogy harcba kell szállnia – az emberi jogokért, a közösség javáért. A költő mintegy a nemzet, sőt, az emberiség szellemi vezére lett, aki megmutatja a közösségi cselekvések irányát, és ilyen vezérnek kezdték őt tartani, a látnoknak, aki alkotóereje és tudása által vagy a „titkos ügyekbe” történő behatolás különleges képességével egyedül tudja ezt a vezető szerepet betölteni.

\* \* \*

A XIX. század utolsó évtizedeiben, valamint a XX. század kezdetén elfordultak az egyéniség jelentőségének és szerepének spontán és érzelmi értelmezésétől, amely egyéniség a maga tehetségével hatást gyakorolhat a társadalmi mozgalmak lefolyására, a nemzetek, az emberiség sorsának alakulására. Úgy tetszett, hogy a költő küldetéséről kialakult elképzelések feledésbe merültek, már csak az irodalomtörténeti kutatók tárgyává váltak.

Csak hogy nem így történt.

A XX. század tanúskodik erről. Az I. világháború vége felé (1917) a Szovjet-Oroszországgal átkeresztelt Oroszországban jött létre, majd hamarosan megmutatta brutális erejét a totalitárius kommunista rendszer. Rövidesen utána Németországban keletkezett egy másik totalitárius rendszer, a náciizmus (1933-tól), ahol a hatalmat a nemzetiszocialisták ragadták magukhoz. Az e két

ország által kirobbantott II. világháború következtében szinte egész Európa az uralmuk alá került. A náci Németország meghódította a közép- és nyugat-európai országok többségét, s megszállás alatt tartotta őket egészen az 1945-ben bekövetkezett katonai és politikai vereségéig. A Szovjetunió a II. világháború kitörése előtt a németek szövetségese volt 1939-ben (különösen a Ribbentrop–Molotov-egyezmény alapján), 1941-től viszont a németek legnagyobb ellensége lett, és a II. világháború utolsó szakaszában kiterjesztette uralmát Közép-Kelet-Európa szinte minden országára, s gyilkos szorításban tartotta azokat egészen a bukásig, amely csak 1989–91-ben következett be. A terror és az emberi élet semmibevétele azokban az országokban, amelyekben a kommunista és náci rezsim született, és hatalomra jutott, s ugyan csak azokban is, amelyeket megszállt, tiltakozásokat, nemegyszer pedig fizikai ellenállást váltott ki saját társadalmuk bizonyos csoportjaiból, elsősorban pedig a megszállt nemzetek egészében – például a II. világháborús hatalmas lengyel és jugoszláv németellenes partizánmozgalom, később az állandó szovjetellenes forrongások Lengyelországban (1956-tól az 1989-ben visszaszerzett teljes függetlenségig) vagy a magyarországi 1956-os nagy antikommunista felkelés. Az embertelen állapot az idézett időszakban mindvégig szembe helyezkedő reakciókat váltott ki az irodalom képviselőiből (Ahmatova, Mandelstam, Illyés, Csoóri, Miłosz, Herbert, Havel).

\* \* \*

A kommunizmus bukása után azt lehetett gondolni, hogy a költőknek, íróknak a népek jobb jövőjéért folytatott harca véget ér Kelet-Közép-Európában, hogy a költő társadalmi küldetése itt is értelmét veszti – ahogyan az korábban a kontinens nyugati részén történt –, mert az elnyomó zsarnok megszűnt létezni, és egész Európa számára (vagy talán az egész világ számára) elkezdődik a boldog, a demokrácia biztosította humanizmussal teli korszak.

A valóság ennek épp az ellenkezője.

Egy harmadik totalitárius rendszer jelent meg, és fokozza tevékenységét – a globalizmus, amelyet egy nemzetközi gazdasági-pénzügyi elit irányít, s arra törekszik, hogy hatalmába kerítse az eddigi Európát, maga alá rendelje, miként a világ többi részét, függővé tegye gazdaságilag, elsekélyesítse eddigi kultúráját egy új, látványos, de szellemileg idegen tömegkultúra révén, relativizálja erkölcsi alapelveit, végül pedig összekeverje egészen más hitű és kultúrájú népekkel. Ehhez a támadáshoz kapcsolódik a globalizmus által kihasznált, szintén Európába hatoló – látzólag ugyan fegyverhasználat nélkül, de tömegesen özőnlő – harcoló iszlám. A globalista nyomásnak jól jön Afrika és Ázsia túlnépesedése és az éhínség, jóllehet a legfejlettebb országokban összegyűlt óriási nemzetközi tőkének a világméretű gondok megszüntetésében kellene részt vennie, nem pedig azok növelésében.

**Az egyre növekvő fenyegetettség, amely azzal a veszéllyel jár, hogy megsemmisíti a hagyományos, görög-római és keresztény alapokon nyugvó európai civilizációt, megköveteli a szembehelyezkedést, s az európai kultúrán nevelkedett népek számára ezt teszi napjaink legfontosabb feladatául. Ez a feladat, napjaink küldetése – szemben a 19. század romantikus nézeteivel – nemcsak a költőket, írókat érinti, hanem az európai nemzetek egész intellektuális vezetőrétegét, mivel minden társadalomban megnövekedett az értelmiségi réteg. Ettől függetlenül az íróknak, költőknek földrészünk civilizációs és erkölcsi értékeinek élenjáró védelmezőiként kell részt venniük ezekben a küzdelmekben, mivel a művészi alkotás folyamatában semmivel sem korlátozott képzelőerővel a lét mélységéig eljutva és az irodalmi nyelvet, a költészet nyelvét használva – mint különleges beszédmódot, amely tele van a világnak virtuálisan átadható összetömörített kifejezőerővel és szellemi dinammittal – éppen ők tudják legeredményesebben megmozdítani az emberek szívét és gondolkodását, erőfeszítésre felszólítani őket.**

A kötetben szereplő versek nagy része különböző kulturális folyóiratokban egyesével jelentek meg, de megtalálhatók korábbi kiadványaimban is. Íme két vers és egy idézet.

### Ég a Notre-Dame (Płonie Notre Dame)

Ég a Notre-Dame lángol Európa  
történelmünk s kereszték hamvadnak a tűzben  
körültük bámész tömeg tolong tanácstalan  
térdre omol nagy keservében  
és mormol rég elfeledett imákat  
karjait emelve az izzó Isten felé

Hát hol vannak őrzői a szív s lelkiismeretnek  
ők már mecseteket emelnek a földből  
nemi tudatukat vesztett gyerekeknek sulykolják a  
gendert,  
hogyan férfi férfitől miként foganhat magzatot  
még a leszbikusok is szájátva megállnak

A félhold a sötétlő égen  
villámolva „Allah akbar”-t kiált  
a föld megreng rémületében  
és esővel zúdul ránk őryöngő viharokkal  
Istenem bár lángolsz  
adjál nekünk erőt

2019. IV.

Fordította Döbrentei Kornél

### Mit hozol idő (Co przyniesiesz wieku)

Mit hozol idő  
te huszonegyedik század  
még mivel készülsz meglepni minket  
már most eresztékeiben recseg a föld  
vulkánokat robbant tájfunokat mozgat  
szerte a világon  
erdők égnek a tiltakozás tüzeivel  
óceánok vetődnek partokra szökőárrakkal  
dühödten ostromolva városokat embereket  
a kínai fertőzés vírusai szúnyogfelhők gyanánt  
gomolyognak körös-körül  
vicsorogva napot eltakarva  
marnak harapnak halált hordozva

Mit hozol idő még nekünk  
te huszonegyedik század  
a félhold új háborúit  
együtt lángoló katedrálissal keresztel  
riadalmat támasztasz aszályt éhínséget  
ázsiai afrikák szívében népeket menekvésre  
készítsz  
hogyan tömegek vándoroljanak ide  
akaszkodjanak Európa cakkos szélű partvidékébe

egymást taposva torlódjanak a Balkánon  
szinte behorpasztva a földet maguk alatt  
s az ijedt harangok meg-megkondulnak a temp-  
lomokban  
És mit hozol még  
te huszonegyedik század  
miként emlékszik majd rád az emberiség a törté-  
nelmi távlat

mi támad életre e rettenet zűrzavarából  
újból holmi lantot pengető Néró  
hogy kedvét lelje Róma lángjaiban  
vagy világot hódítani kész Napóleon  
ki csupán romokat hagyott hátra

2018

Fordította Sutarski Szabolcs

Idézet a Szent II. János Pál pápa temetése napján írt vers zárósoraiból  
(Tornai József fordításában):

Életeddel és haláltusáddal meg tudtad-e győzni  
a világ népeit – a vallások papjait és a politikusokat  
hogy a megbékélés kövét halálod után is föl kellene  
görgetniük a hegyre  
mert nem elég hogy a szikla újra legurul  
a fák karjukat tördelik és az esők fölzokognak  
és nem elég hogy téged majd szent Sziszüphosszá avatnak.

(II. János Pál temetése napján –  
*W dniupogrzebu Jana Pawła II*)

### Felhívás

Felhívással fordulok minden magyar irodal-  
márhoz, írószervezetek tagjaihoz és szabadúszó  
írókhoz. Ne hagyjuk, hogy az államhatárok meg-  
osszanak és elválasszanak minket. Inkább fog-  
junk össze a közös jövő védelmében, tegyünk a  
hagyományos, keresztény Európa megmentése  
érdekében ahelyett, hogy a publikumot szóra-  
koztatjuk, miközben már Titanic módjára sülly-  
yed Európa: léket ütöttek belé az idegen hitek,  
az eltérő kultúrák és a Nyugat devianciái. Pusztító  
örvény húzza mélybe országainkat, sajátos  
arculatuk elvesztése fenyegeti őket. Nekünk,  
irodalmároknak küldetésünk van, amely még  
a tizenkilencedik századi költők missziójánál is  
fontosabb, hiszen egész földrészünk identitását  
fenyegeti végzetes veszedelem.

Akik hasonlóképpen gondolkodnak, és szeret-  
nének csatlakozni a jelen felhívásban foglaltak-  
hoz és tenni az ügy érdekében, azokat kérem,  
jelezzék nekem az alábbi címen: 1014 Budapest,  
Uri u. 31. II. 1., e-mail: konrad.s@t-online.hu,  
mobiltelefon: +36 70 5066626. Visszajelzést fo-  
gok adni, hogy tudjuk, ki áll a mi oldalunkon. A  
jelentkezési szándék kifejezésre juttatásán túl a  
tényleges csatlakozás egy Európa védelmében  
írt irodalmi mű (vers vagy prózai szöveg) meg-  
küldésével történhet. Szeretnénk egy országos

vagy akár nemzetközi válogatást összeállítani  
„Antológia Európa védelmében” címmel.

A konkrét cselekvési akciótervek és a szerve-  
zeti formák kidolgozásának később látunk neki a  
jelentkezők számának függvényében.

Lengyelországban hasonló felhívást intéztem  
a lengyel íróársadalomhoz. A magyarok iránt  
baráti érzelmeket tápláló ország szintén mélyen  
keresztény elkötelezettségű, és Magyarország-  
hoz hasonlóan éles támadások érik a különféle  
devianciák irányából.

Fordította: Szenyán Erzsébet

\* *A tavalyi év végén jelent meg Konrad Sutarski  
verseskötete Mit hozol XXI. század címmel a  
Püski Kiadónál, és ugyanezt Lengyelországban  
lengyel nyelven is kiadták. A szerző már a kötet  
előszavában drámai erejű felhívást intéz költők-  
höz, tollforgató művészekhez, hogy közösen áll-  
janak ki a keresztény Európa meglévő értékeinek  
védelmében, amelyeket etnikai, kulturális és val-  
lási értelemben egyaránt a megsemmisülés ve-  
szélye fenyeget. A felhívás egésze Az ellenállás  
emberi stációi kötetben található (Magyar Napló  
Kiadó, Budapest, 2018). A kötet utolsó részében  
jelent meg az azonos című esszé, amelynek rö-  
vid összefoglalását adjuk közre.*